

Verslag 2018

Het project basisschool Prai Hambuli is in 2018 afgesloten. Nadat de gebouwen al gerealiseerd waren restte nog de sanitatie. In samenwerking met de organisatie Amos Aid uit Australië heeft de bevolking een laaggelegen bron uitgegraven en pijpen aangelegd naar het dorp en naar de locatie van de school. Hoewel Sepeda Foundation stimuleerde om een zonnepomp aan te schaffen, met onze hulp, koos men toch voor het in hun ogen veilige en bekende concept van een generator die diesel gebruikt. Daarin heeft Sepeda Foundation niet geparticipeerd. Maar de aanleg van sanitatie in het schoolgebouw heeft Sepeda Foundation wel gefinancieerd vanuit een fonds dat hiervoor nog steeds ter beschikking stond.

Op Sabu werd er op veel terreinen door de dorpsbevolking hard gewerkt. Onze contactpersoon, drs Wie Hadjo Baru schreef daarover in oktober 2018: "Veel dank voor alle aandacht en zorg vanuit de kring van betrokkenen die verenigd zijn in Sepeda Foundation, en die ons steunen in alle plannen die we hadden en die we op dit moment realiseren om de samenleving in Sabu op te bouwen.

Waar we nu mee bezig zijn:

- Veeteelt: runderen, karbouwen, paarden, inheemse geiten, Etawa geiten, inheemse varkens en kippen.
- Kleinschalige landbouw: tuinbouw voor voedsel, en het kweken van Setaria gras voor veevoer.
- We zijn pas begonnen om een areaal van 10 ha klaar te maken voor zoutwinning. Het is op vrij grote schaal want de vraag naar zout is heel groot. Tonnen per maand, en dan gaan we het vervoeren.
- Ik hoop erg op uw hulp voor de aanleg van zoutbassins want dit vereist veel kapitaal maar er is ook snel resultaat terug te verwachten, want in een maand kun je 4 tot 5 keer 'oogsten'.
- We zijn bezig een plan te maken voor de stichting van goed en doelgericht onderwijs voor Sabu, in de tijd dat we wachten tot het kapitaal bijeen is voor het operationeel maken van deze school. Een van de mogelijkheden voor kapitaalverwerving is de bovengenoemde zoutwinning.
- Het plan om Nederland te bezoeken zal uitgevoerd worden in 2019.
  Moge de Here al onze plannen en activiteiten laten gelukken".

Een maand later, van 22-24 november 2018, hebben Henk en Marian van Dijk uit Genemuiden en Jan en Alie Boersema uit Doesburg, Sabu bezocht en al de activiteiten gezien. Uiteraard is ook een kijkje genomen bij de check-dam in Raekore. Het bezoek viel op het droogste moment van het jaar, maar toch had het stuwmeertje nog steeds water en werden tuinen rondom het meer bevloeid. Bapak Wie was ook bij dit bezoek aanwezig en stimuleerde om de omheining te versterken tegen loslopend vee en om op de helling terrassen aan te leggen om erosie tegen te gaan en vruchtbomen te planten. De activiteiten die bpk Wie in zijn brief had genoemd waren allemaal gaan. Soms is het een activiteit van een groep uit de bevolking, soms van hem zelf, om het voorbeeld te geven aan anderen. Zijn eigen veestapel van Saburunderen (vergelijkbaar met het banteng-rund dat je ook op Bali ziet) was in acht jaar uitgegroeid van 1 tot 20 koeien, omdat hij een kleine ranch heeft aangelegd en de dieren bijvoert met stro dat van de sawah komt en gras dat hij speciaal verbouwt voor het vee.

Hij probeert ook allerlei nieuwe vruchten en groenten uit, waaronder dadels. We bezochten de locatie van de zoutwinning van de overheid, 5 ha, die op dat moment stil stond vanwege gebrek aan brandstof voor de pomp. Bpk Wie wil met 1 ha beginnen in 2019 en snel doorschakelen naar 3 ha. De meeste kosten zijn voor het membraan, dat op de grond wordt gelegd als bodem van de zoutpannen. Maar de laatste van de rij bassins, waar het zout inmiddels zo verdikt is dat het kan worden opgeschept, zou van tegels moeten zijn. De pomp zou op windenergie moeten lopen.

Met het onderwijs is een begin gemaakt, door contact te leggen met de organisatie Trans-formation, een onderdeel van de Charis universiteit in Malang. In 2019 komt de eerste cursus.

Het onderwijs wordt in eerste instantie gegeven aan geselecteerde jonge onderwijzers, die nog geen vaste baan hebben maar wel overal ingezet worden. Door hen tijdens de cursus salarisvergoeding te geven kunnen ze de cursus volgen. Het gaat over praktische onderwerpen uit landbouw en veeteelt en energievoorziening, maar ook over bewustwording van de rol van leider in een samenleving.

Bpk Wie stimuleert overal terrassering en aanplant. Er is een snel groeiende boom, cassia mangium, die via bessen gemakkelijk uit te zaaien is en overal wil groeien. Hij leert de onderwijzers om deze bomen uit te zetten.

Behalve aandacht voor Indonesië is er vanuit de kring van Sepeda Foundation in 2019 een eenmalige actie geweest voor getroffenen van de orkaan Kenneth in Mozambique.

Hummeloseweg 6 6998 AD Laag-Keppe www.sepeda.nl info@sepeda.nl

